

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษานวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย โดยเริ่มศึกษาจากนวนิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทย ที่ประพันธ์ขึ้นเมื่อพ.ศ. 2512 เรื่อง จดหมายจากเมืองไทย นับเป็นนวนิยายไทยเรื่องแรกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวจีนโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายในยุคก่อนหน้าที่จะแสดงบทบาทของชาวจีนเป็นเพียง "เจ๊กขายของ" "เจ๊กขายกาแฟ" หรือ "นายทนต์หน้าเลือด" นับตั้งแต่เรื่องจดหมายจากเมืองไทย เป็นต้นมาจนถึงพ.ศ. 2533 มีนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนทั้งหมด 14 เรื่อง โดยจะเป็นการเสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรกนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยแนวชีวิต สามารถแบ่งออกได้ตามเนื้อหาเป็น 2 ประเภทคือ

นวนิยายที่เสนอภาพสังคมในเมืองไทยในแนวชีวิตในด้านการต่อสู้ชีวิต นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวนี้จะเป็นการเสนอภาพของชาวจีนที่เรียกว่า "ชาวจีนโพ้นทะเล" โดยจะกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนต้องเดินทางออกนอกประเทศ ว่าเกิดจากภัยพิบัติที่เกิดจากการต่อสู้ทางการเมือง ทุนภักภัย และภัยทางธรรมชาติต่างๆ ซึ่งทำให้ประชาชนต้องประสบกับความยากลำบาก และอดอยาก พวกเขาจึงต้องเดินทางออกนอกประเทศ เพื่อแสวงหาที่ใหม่ที่ทำให้เขามีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อพวกเขาเดินทางเข้ามาในเมืองไทย เขาต้องประสบกับเหตุการณ์ในช่วงชีวิต 4 ช่วงด้วยกัน คือ

ช่วงแรกเริ่ม เป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในเมืองไทย แต่ละคนจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบากมาก แต่ชาวจีนบางคนที่มีญาติที่มีฐานะอยู่ในเมืองไทยแล้วช่วงเริ่มแรกของพวกเขาอาจไม่ลำบากมากนัก

ช่วงสร้างตัว เป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพเริ่มที่จะประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงมากกว่าในช่วงแรกที่มีส่วนมากมักจะเป็นผู้ใช้แรงงาน ในช่วงนี้พวกเขาจะเริ่มประกอบอาชีพที่ตนถนัด บางคนเป็นช่างฝีมือ แต่ส่วนมากแล้วมักจะประกอบอาชีพการค้าเล็กๆน้อยๆ จากการศึกษาพบว่าชาวจีนที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายจำนวนไม่น้อยที่อยู่ในช่วงนี้โดยไม่สามารถก้าวถึงขั้นต่อไปได้

ช่วงประสบความสำเร็จ ช่วงนี้เป็นช่วงที่แสดงให้เห็นถึงผลของการสร้างฐานะการเก็บหอมรอมริบ และการกล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในการทำการค้า ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานตามที่ได้ตั้งใจไว้ และมีฐานะดีขึ้นกว่าเดิม

ช่วงการเปลี่ยนแปลง ช่วงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด ซึ่งจะปรากฏอยู่ในนวนิยายบางเรื่องเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดนี้มักเป็นการเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวกับคนไทย การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติเป็นการเปลี่ยนความคิดจากการดูถูกและรังเกียจคนไทย กลับมาเป็นยอมรับชาวไทยมากขึ้น

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายประเภทแรก 3 องค์ประกอบ คือ โครงเรื่อง ตัวละคร และฉาก ได้ข้อสรุปว่า โครงเรื่องที่จะมีการแบ่งโครงเรื่องออกเป็น 4 ช่วง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โครงเรื่องของนวนิยายกลุ่มนี้ทุกเรื่องจะแสดงให้เห็นช่วงชีวิตทั้ง 4 ช่วง แต่มีบางเรื่องมีโครงเรื่องไม่ครบทั้ง 4 ช่วง โดยจะขาดช่วงใดช่วงหนึ่งไป ส่วนมากจะขาดช่วงที่ประสบความสำเร็จในชีวิต และช่วงเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบด้านตัวละครพบว่าตัวละครชาวจีนที่กล่าวถึงในนวนิยายกลุ่มนี้เป็นตัวละครที่มีลักษณะต่างกัน เช่น เป็นชาวจีนที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นชาวจีนที่ยึดมั่นในคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ หรือเป็นชาวจีนที่เป็นนักสัจธรรมเป็นต้น แต่ตัวละครชาวจีนเหล่านี้ต่างก็เป็นตัวแทนของชาวจีนในเมืองไทยได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบด้านฉาก พบว่าฉากที่ผู้ประพันธ์กล่าวถึงในนวนิยายกลุ่มนี้ ส่วนมากจะเป็นการกล่าวถึงฉากเมืองจีน ฉากในเรือเดินทะเล ฉากดังกล่าวนี้มีผู้ประพันธ์เพียงคนเดียวที่กล่าวถึงคือ โบทัน นอกจากนั้นเป็นฉากของการดำเนินชีวิตและ ฉากการทำงาน

ประเภทที่ 2 เป็นนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตในด้านชีวิตครอบครัว นวนิยายในแนวนี้จะต่างจากประเภทแรกด้วยการไม่ได้กล่าวถึงชาวจีนที่ประกอบด้วยชาวจีนในด้านการต่อสู้ชีวิต แต่จะกล่าวถึงชีวิตภายในครอบครัวของชาวจีนที่ประกอบด้วยชาวจีนหลายรุ่นด้วยกัน และแสดงให้เห็นถึงลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมจีนที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงของชาวจีนรุ่นที่ 2 หรือรุ่นที่ 3 นวนิยายประเภทนี้จะแสดงให้เห็นการเกิดขึ้นและการดำรงอยู่ของสังคมและวัฒนธรรมจีนในสังคมและวัฒนธรรมไทย การยอมรับสังคมและวัฒนธรรมไทยรวมทั้งการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่จะมีเพียงชาวจีนรุ่นที่ 2 หรือรุ่นที่ 3 เท่านั้นที่คิดว่าตนเองเป็นคนไทย แต่ทางบ้านบังคับให้ต้องปฏิบัติตามแบบชาวจีน ชาวจีนทั้ง 2 รุ่นนี้จะนำวัฒนธรรมของทั้ง 2 ชาติที่เขายึดถืออยู่ก่อนแล้วมาผสมผสาน ชาวจีนรุ่นเก่านี้มีที่ยอมรับเพราะจำนนต่อเหตุผลของลูกหลานที่เห็นว่าวัฒนธรรมนั้นล้าสมัย และไม่เป็นธรรมและที่ยอมรับเพราะต้องการผลประโยชน์บางอย่างจากการยอมรับในลักษณะนี้จะเข้าไปในลักษณะของการที่ชาวจีนแต่งงานกับสาวไทยเพื่อต้องการผลประโยชน์ทางการค้า ต้องการสิทธิบางอย่าง หรือต้องการความมีเกียรติ นอกจากนั้นยังกล่าวถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการแต่งงานกับคนไทย

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายประเภทที่สอง ด้านโครงเรื่องตัวละครและฉาก ได้ข้อสรุปดังนี้ โครงเรื่องแสดงให้เห็นลักษณะการเปิดเรื่องของนวนิยายประเภทนี้ 2 ลักษณะ คือ การเปิดเรื่องที่เป็นการบรรยายเรื่องราว และพฤติกรรมของตัวละครที่จะมุ่งไปจุดสำคัญของเรื่องทันที และการเปิดเรื่องในลักษณะการพรรณนาฉากที่เกิดขึ้น การเปิดเรื่องในลักษณะนี้จะเป็นการปูพื้นฐาน ความเข้าใจในเรื่อง

การดำเนินเรื่องมี 2 ลักษณะคือการดำเนินเรื่องเป็นไปในลักษณะการสร้างปมปัญหา หรือความขัดแย้งให้เกิดขึ้นโดยมีจุดสุดยอด หรือจุด climax เป็นสิ่งที่ทำให้เรื่องน่าติดตามยิ่งขึ้น และเรื่องถึงจุดคลี่คลายซึ่งโดยมากมักจะเป็นไปในทางดี และเปี่ยมไปด้วยความหวัง การดำเนินเรื่องอีกลักษณะหนึ่งจะเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปตามลำดับเวลา เนื้อเรื่องคล้ายกับเป็นการเล่าประวัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การดำเนินเรื่องในลักษณะนี้มีเพียงเรื่องเดียวคือเรื่อง รัตนโกสินทร์ ส่วนการปิดเรื่องเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือปิดเรื่องด้วยการบรรยาย หรือพรรณนาความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่สัมพันธ์กับการบรรยาย

ฉากและบรรยากาศของเรื่อง

ในด้านตัวละคร กล่าวถึงความคิดของตัวละครที่จะมีทั้งชาวจีนอพยพที่เป็นต้นตระกูล ชาวจีนรุ่นที่ 1 ซึ่งเป็นลูกคนจีนในเมืองไทย และชาวจีนรุ่นที่ 2 หรือรุ่นที่ 3 ซึ่งได้กลายเป็นไทยแล้วอย่างสมบูรณ์ โดยจะกล่าวถึงความคิดของตัวละครแต่ละรุ่นที่ตัวละครที่เป็นชาวจีนอพยพมักเป็นผู้ตั้งกฎเกณฑ์นั้นให้คงอยู่ต่อไป และที่เปลี่ยนแปลงกฎลงบ้างตามความนิยมในสมัยนั้น ส่วนชาวจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 จะทำตามแบบคนไทยทุกประการ ทั้งยังมีความคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการทำตัวแบบจีนทั้งที่พวกเขาเป็นคนไทย

ในองค์ประกอบด้านฉากนั้นจะเป็นการสร้างฉากให้ดูสมจริงโดยการบรรยายฉากบ้านของชาวจีนในแบบต่างๆอย่างสมจริง ทั้งยังมีการลงวัน และเวลาที่แน่นอนลงในฉากนั้น และมีการใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนในการบอกเวลา

ในกลุ่มที่ 2 ได้แก่ นวนิยายที่เสนอภาพชาวจีนแนวขบขัน นวนิยายในกลุ่มที่ 2 มีเพียง 2 เรื่องคือ เรื่องทายาทป่องแป้ง และเรื่อง วิมานมะพร้าว นวนิยายในกลุ่มนี้แม้ว่าเป็นการเสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย แต่ก็เข้าไปในลักษณะผิวเผินเพราะผู้ประพันธ์จะเน้นการสร้างความขบขันให้กับผู้อ่านมากกว่ามุ่งเสนอภาพสังคมชาวจีน แต่ผู้ประพันธ์เสนอแง่คิดสำคัญ เรื่องธรรมชาติของวิสัยมนุษย์ ลักษณะของธรรมชาติวิสัยที่เสนอคือการเห็นแก่พวกพ้องของตน และแง่คิดอีกเรื่องหนึ่งก็คือปัญหาสังคม โดยจะกล่าวถึงปัญหาวัยรุ่น ที่เกิดจากการบีบบังคับของผู้ปกครอง ทั้งยังมีการจำกัดเสรีภาพ ทำให้วัยรุ่นนั้นหาทางออกด้วยการกระทำต่างๆ บางคนอาจหาทางออกด้วยการกระทำที่ผิดกฎหมาย ส่วนในด้านองค์ประกอบของนวนิยายกลุ่มนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบด้าน โครงเรื่อง ตัวละครและการใช้ภาษา

ด้านโครงเรื่อง โครงเรื่องของนวนิยายแนวขบขันนี้ เป็นโครงเรื่องธรรมดา แต่จะมีเหตุการณ์ที่ขบขันสนุกสนานแทรกอยู่ในโครงเรื่องนั้น

ในด้านตัวละคร คือตัวละครที่สร้างความขบขันด้วยตนเองและตัวละครที่เป็นผู้ก่อให้เกิดความขบขัน จากการศึกษาพบว่านวนิยายเรื่อง วิมานมะพร้าว ผู้ประพันธ์ได้สร้าง

ให้ตัวละครแต่ละตัวไม่ว่าจะเป็นตัวละครสำคัญ หรือตัวละครประกอบให้เป็นตัวละครที่สามารถสร้างความขบขัน และเป็นตัวก่อให้เกิดความขบขันได้

ด้านการใช้ภาษา ลักษณะของการใช้ภาษาที่เป็นลักษณะของการโต้แย้ง ผู้อ่านสามารถที่จะขบขันได้จากคำพูดที่ใช้โต้แย้งนี้ การใช้ภาษาเป็นแบบอุปมาเปรียบเทียบกับสองสิ่งที่แตกต่างกันนำมาเปรียบเทียบกัน การใช้ภาษาที่สอดคล้องกับเชื้อชาติซึ่งจะเป็นลักษณะของการให้ชาวจีนพูดภาษาไทยโดยใช้สำเนียงแบบจีนทำให้ผู้อ่านขบขัน การใช้ภาษาที่สอดคล้องกับการศึกษา โดยจะแบ่งลักษณะของผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษมาอยู่ในบทสนทนา การพูดเช่นนี้บางครั้งอาจมีพฤติกรรมที่ตลกขบขันของตัวละครออกมาพร้อมกับคำพูดนั้น ลักษณะของการใช้ภาษาที่ขบขันนั้นมีข้อจำกัดเพียงว่าผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของคำๆนั้น ทั้งยังต้องอาศัยระดับความรู้ของผู้อ่านในการที่จะทำความเข้าใจ เพราะความขบขันที่เกิดขึ้นนี้จะเกิดขึ้นจากการใช้ความคิดร่วมไปกับตัวละคร ความขบขันนั้นจะเกิดจากจินตนาการของผู้อ่านเอง

จากการศึกษานวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยนี้สามารถเห็นภาพของสังคมชาวจีนในเมืองไทยได้ดังนี้คือ

ภาพกลุ่มชาวจีนในเมืองไทย จากนวนิยายทั้ง 14 เรื่องนี้ มีการกล่าวถึงกลุ่มชาวจีนที่แบ่งกันตามภาษาที่ใช้พูด โดยกล่าวถึงชาวจีนเพียง 3 กลุ่ม คือ ชาวจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเป็นชาวจีนในสังคมไทยที่มีจำนวนมากที่สุด ชาวจีนฮกเกี้ยน และชาวจีนแคช

ภาพลักษณะและที่ตั้งของชุมชนชาวจีน นวนิยายเหล่านี้เสนอภาพของกลุ่มชนชาวจีนที่มักจะเป็นชุมชนของชาวแต้จิ๋วมากที่สุด โดยกล่าวถึงย่านที่อยู่ของชาวจีนไว้ 3 ที่ด้วยกัน คือ บริเวณลำเพ็ญ-ตลาดน้อย ซึ่งเป็นย่านชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของชาวจีนที่มีอาณาเขตจากลำเพ็ญ เขาวราช เจริญกรุง ย่านนี้จะเป็นย่านชุมชนแออัดและสกปรก บริเวณฝั่งธนบุรีริมแม่น้ำเจ้าพระยา ชุมชนบริเวณนี้มักประกอบด้วยชาวจีนผู้ใช้แรงงาน หรือก๊ลิ เป็นส่วนมาก ชาวจีนผู้ใช้แรงงานนี้มักเป็นลูกจ้างแบกข้าวสาร หรือไม่ก็เป็นคนงานของโรงสี เพราะชุมชนบริเวณนี้มัก เป็นท่าหน้าที่ใช้ขนข้าวสาร บริเวณตลาดพลู ชุมชนของชาวจีนที่ทำการค้าเล็กๆน้อยๆ และชาวจีนที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ส่วนมากมักทำสวนพลู

ภาพวิถีการดำเนินชีวิตเห็นได้ว่าสังคมของชาวจีนในชุมชนเดียวกันจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบอาชีพ นวนิยายเหล่านี้จะกล่าวถึงอาชีพ

ของชาวจีนแต่ละกลุ่ม กลุ่มชาวจีนแต่จิวมีทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อย รวมทั้งชาวจีนที่ใช้แรงงาน อาชีพของชาวจีนแต่จิวมีบทบาทมากกับระบบเศรษฐกิจของไทย เนื่องจากชาวจีนแต่จิวมีกมกิจการใหญ่ๆที่สำคัญทั้งสิ้น ชาวจีนอกเกี้ยนมีอาชีพที่คล้ายคลึงกันคือ เป็นพ่อค้าที่ควบคุมกิจการต่างๆ ทั้งยังกล่าวถึงกสิกรรมเชิงการค้าได้ก็ใช้ชาวอกเกี้ยน ชาวจีนแคะ เป็นกลุ่มชาวจีนที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด อาชีพของชาวจีนกลุ่มนี้มักเป็นเจ้าของกิจการที่ไม่ต้องลงทุนมาก และเป็นกิจการเล็กๆน้อยๆเช่น ร้านทำรองเท้า ร้านตัดเสื้อหรือโรงพิมพ์

นอกจากนี้นวนิยายเหล่านี้ยังมีการกล่าวถึงอาชีพต่างๆที่ไม่ได้เน้นว่าเป็นอาชีพเฉพาะของชาวจีนกลุ่มใดเช่นการเข้ารับราชการ หรืออาชีพให้ความบันเทิง เช่น การแสดงจิว เป็นต้น ส่วนด้านสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย แบ่งได้เป็น พวกชาวจีนที่มั่งคั่งมักนิยมปลูกบ้านใหญ่โต กว้างขวาง ที่มีทั้งสถาปัตยกรรมแบบจีน และสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ส่วนชาวจีนที่มีฐานะปานกลางหรือค่อนข้างต่ำนั้น มักอยู่ห้องแถวหรือตึกแถว ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีนวนิยายเหล่านี้กล่าวถึงประเพณีสำคัญๆ ได้แก่ ประเพณีการแต่งงานที่ชาวจีนซึ่งมีฐานะร่ำรวยมักทำพิธีแต่งงานให้กับลูกหลานอย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยชาวจีนที่มีฐานะค่อนข้างต่ำมักทำพิธีอย่างรวบรัด และขั้นตอนที่สำคัญเท่านั้น ได้แก่ การไหว้เจ้าและบรรพบุรุษ และพิธียกน้ำชาเท่านั้น ประเพณีงานศพตามแบบจีนมักทำเฉพาะชาวจีนที่ร่ำรวยเท่านั้น เนื่องจากเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ส่วนมากประเพณีนี้ชาวจีนมักนำประเพณีแบบไทยมาร่วมด้วย ประเพณีตรุษจีน เป็นประเพณีที่ต้องการให้คนที่ทำงานมาทั้งปีได้พักผ่อน รวมทั้งให้ลูกจ้างได้หยุดพัก สิ่งที่สำคัญของประเพณีนี้คือ การแจกเงินแต๊ะเอียที่นายจ้างให้เป็นลื่นน้ำใจแก่ลูกจ้างที่ทำงานมาด้วยดี และประเพณีสุดท้ายคือประเพณีการไหว้พระจันทร์ซึ่งเป็นประเพณีที่คนจีนจะขอพรจากพระจันทร์ ประเพณีนี้เป็นประเพณีที่ทุกคนหัวเราะเยาะว่างมวง แต่ก็ยังต้องทำต่อไปเพราะเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเท่านั้น และในเรื่องค่านิยม พบว่าค่านิยมสำคัญที่พบในนวนิยายกลุ่มนี้ทุกเรื่องคือค่านิยมเกี่ยวกับสภาพของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ที่ถือเพศชายเป็นผู้ที่สามารถสืบสกุล ส่วนผู้หญิงจะไปเป็นสมาชิกของตระกูลอื่นทำให้เพศหญิงกลายเป็นเพศที่สังคมจีนไม่ปรารถนา

นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยยังเสนอทัศนะของผู้ประพันธ์ที่แสดงภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีน การแสดงวิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี

ค่านิยมต่างๆ ของชาวจีน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความคิดชาวจีนและแสดงภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีน เช่นการขยันขันแข็ง ความมีมานะอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก และยังมีภาพความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ซึ่งให้ภาพความขัดแย้งกันระหว่างเชื้อชาติกับการดำเนินชีวิต ในเรื่องเชื้อชาติความขัดแย้งเกิดขึ้นจากชาวจีนรุ่นเก่าไม่เข้าใจว่าลูกหลานของเขาที่เกิดในประเทศไทยนั้นต้องเป็นคนไทย จึงกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ตามแบบจีนให้ลูกหลานปฏิบัติ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งกัน ในเรื่องวัฒนธรรม หรือระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิตซึ่งลูกหลานเห็นว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ให้ปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ล้าสมัยโบราณ และพยายามที่จะต่อต้าน สุดท้ายผู้ประพันธ์ก็ให้ภาพความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย เริ่มตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชาวจีนและชาวไทยมีทัศนคติต่อกัน แต่ต่อมาก็ได้เกิดความรังเกียจเคียดแค้นที่ชาวจีนขึ้นในชาวไทย บางกลุ่มที่คิดว่าชาวจีนจะมากอบโกยผลประโยชน์ในประเทศ ส่วนชาวจีนก็คิดว่าคนไทยเกียจคร้านไม่มีความมานะพยายาม ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทยสามารถแบ่งได้ เป็น 2 ประเภท ได้แก่ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ ในฐานะที่ชาวจีนเป็นผู้ขายชาวไทยเป็นผู้ซื้อ และมีการคบหากับผู้มีอำนาจชาวไทยเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า ความสัมพันธ์ทางด้านสังคมจะเป็นความสัมพันธ์ทางการแต่งงานกันระหว่างชายจีนกับหญิงไทย และการนำประเพณีของไทยบางอย่างเข้าไปผสมผสานกับประเพณีจีนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษา และวิเคราะห์นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทย ในเชิงวรรณคดีเปรียบเทียบ โดยมุ่งศึกษาด้านการเสนอภาพสังคมของชาวจีนที่อยู่ในเมืองไทย ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายประเภทนี้สามารถที่จะทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีน ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อของชาวจีน รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมของชาวจีน ซึ่งข้อมูลนั้นก็เขียนนำมาใช้นั้น เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการ และจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง โดยที่ผู้เขียนนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาสอดแทรกไว้ในนวนิยายได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านวนิยายประเภทนี้แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีนและมีบทบาททำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และสภาพสังคมของชาวจีนในเมืองไทย